

పంతులుగారవ్వాయి

మల్లని
అంకెటక్ష్మమ్మలై

నిరంజనం నాకు మంచి మిత్రుడు. మద్రాస్ కి నాలుగేళ్ళ క్రితం వుద్యోగ రీత్యా వచ్చాక అనేకమంది కొత్త మిత్రులు ఏర్పడ్డారు నిరంజనం అందరి కన్నా ఆప్తపదానికి కారణం, స్నేహానికి ప్రాముఖ్యతనిచ్చే స్వభావం వల్ల.

నిరంజనం, నేనూ బ్రహ్మచారులం. సంవత్సరం క్రితం రూమ్ మేట్స్ అయాక మా ఇద్దరి మధ్యా అనుబంధం మరింత

బలపడింది నిరంజనం మద్రాసు కి నాలాగే వుద్యోగం చేయడానికి వచ్చాడు. వచ్చిన కొత్తలో బాగా 'హామ్ సిక్' వీలయేవాడు. ఇంట్లోనే ఎక్కువ కాలం గడపటంవల్ల ఇంటిమీద, తలితండ్రుల మీద బెంగ ఎక్కువ నిరంజనానికి. నేను కొత్తలో అలాగే భారపడ్డవాడిని కాబట్టి, ధైర్యం చెప్పతూ, సహాయంచేసే ప్రయత్నం చేసేవాడిని.

హోటల్ భోజనం తనకు పడదని

ఊలోనే వంటచేసుకునేవాడునిరంజనం. నేను మాత్రం ఆ బాదరబండి లేమీ పెట్టుకోకుండా హోటల్ లోని భోజనం చేస్తూండేవాడిని.

నిరంజనం ఇంటిమీద బెంగ విపరీతంగావున్న రోజుల్లో నాకువాళ్ళ గ్రామం గురించి కుటుంబ సభ్యుల గురించి, గ్రామంలోని రాజకీయాల గురించి చెప్ప తుండేవాడు. నాకు అట్టే ఉత్సాహం లేక పోయినా, వింటూండేవాడిని.

నేను ఇంటిమీద బెంగతో కాలం గడిపినప్పుడు, నాలుగేళ్ళక్రితం మద్రాస్ లో నేను మా ఇంటి గురించి, అనంతపూర్ జిల్లాలోని మా కదిరి గురించి చెప్పా మన్నా, నాకప్పుడు శ్రోతలెవరూ దొరక లేదు. ఆ అనుభవంతో నేను నిరంజనానికి శ్రోత నయ్యాను లెక్కలేనన్ని సార్లు.

ఫలితంగా నాకు నిరంజనం కుటుంబం గురించి, నిడదవోలు సమీపంలో వున్న వాళ్ళ గ్రామం తాడిమళ్ళ గురించి ఒక అభిప్రాయం ఏర్పడిపోయింది, నే నెప్పుడూ అంతదాకా గోదావరి జిల్లాల వైపు వెళ్ళకపోయినా.

నిరంజనం తండ్రి తాడిమళ్ళలోనే తమ పెంకుటింట్లో వుంటూన్నార ప్రస్తుతం. పోస్టుమాస్టర్ గిరి చేసి తిరైరైపోయారు సంవత్సరం క్రితం. నిరంజనం అన్నయ్య నిడదవోలులో రైల్వే వుద్యోగి.

నిరంజనం నాన్నగారికి మొదటి నుంచీ నాటకాలన్నా, కళాకారులన్నా విపరీతమయిన మోజు. ఆయన చిన్న ప్పటినుంచీ అనేక నాటకాల్లో లెక్కలే నన్ని వేషాలు వేసారు. వుద్యోగంలోంచి రిరైరవడానికి అయిదేళ్ళ ముందు తనే స్వయంగా ఓ నాటకాం ట్రూవు తయారు చేసారు. భిన్నాభిప్రాయాలవల్ల తర్వాత అలా విడిపోయారు.

నిరంజనం తల్లికి కళ్ళు కనబడవు. ఆవిడకి పదేళ్ళనుంచి ఆరోగ్యం కూడా అంతంతమాత్రంగానే వుండోంది. యమధర్మరాజుదగ్గర పనిచేసే చిత్ర గుప్తుడు ఆవిడకి సంబంధించిన పుస్తకం లోని పేజీని చూడటం మర్చిపోయాడని నిరంజనం అభిప్రాయం

తర్వాత చూస్తే 'ఎప్పుడో' ఆవిడకి కాలం తీరిపోయిందే. కన్నాళ్ళు మర్చి పోయానేమిటి? అని నాలుక కొరుక్కుం టాడని కూడా నిరంజనం అభిప్రాయం. నిరంజనానికి తన తల్లి అందె ప్రాణం కాబట్టి, ఆ కబురు ఎప్పుడు అందుతుందో నని విలవిల్లాడిపోతుంటాడు అప్పు డప్పుడు.

తాడిమళ్ళకి నిడదవోలునుంచి ఎలా వెళ్ళాలో ఇప్పుడు నాకు తెలుసు. తాడి మళ్ళలోని నిరంజనం ఇంటికి కూడా ఎలా వెళ్ళాలో దారి తెలుసు. ఆ ఆరు గదుల పెంకుటిల్లుకూడా ఎలా వుంటుందో నాకుతెలుసు నిరంజనం. శ్రోతని కాబట్టి.

తర్వాత తాడిమళ్ళలో నిరంజనం చదువుకున్న ప్రాథమిక పాఠశాల ఎలా వుంటుందో నా మనఃఫలకంలో ఓ బొమ్మ ఏర్పడింది. ఆ స్కూల్లోకి వచ్చే విద్యార్థులు, వాళ్ళ అవగాహన శక్తిలో పాటు ఆ బడిలోనే పనిచేసే పంతులుగారు కూడా నాకు సుపరిచితులు.

నిరంజనానికి తన పంతులుగారంటే ఎనలేని గౌరవం, భయం, ప్రేమ. కారణం పంతులుగారు ఇంగ్లీషులోని 'ఇండియన్ కాన్స్టిట్యూషన్'ని సంస్కృతంలోకి తర్జుమా చేయగలిగారనికాదు.

పంతులుగారిని చిన్నప్పటి నుంచీ తాడిమళ్ళలో అంతా గౌరవంగా చూడటంవల్ల, పాండిత్యం ఆయన సొత్తు. పెళ్ళికి చదివే మంత్రాలు, సంవత్సరీ కానికి చదివే మంత్రాలు అన్నీ ఆయన గడగడ అప్పుచెప్పగలరు. కాని ఆయన జీవనం బడిద్యారానే

ఆ పంతులుగారికి ఇద్దరు కూతుళ్ళు. పెద్దకూతురికి పదిహేడేళ్ళు నిండాయి. పేరు భానుమతి.

నిరంజనం తన గురించి చెప్పాలనుకుంటే ఇద్దరి గురించి చెప్పకుండా వుండలేడు. తన తల్లి గురించి కానీ, భానుమతి గురించిగానీ చెప్పకుండా తన గురించి చెప్పటం దాతకాదు. నిజానికి వాళ్ళిద్దరూ లేకుండా నిరంజనం లేడు. వుండలేడు బహుశ.

అవిధంగా నాకు భానుమతి పరిచయం

అయింది. భానుమతి ఎలా వుంటుందో, ఎలా మాట్లాడుతుందో, ఎలా నడుస్తుందో, ఎలా నవ్వుతుందో—భానుమతి నా మనఃఫలకంలో ఓ నజీవచిత్రంగా మారింది, నేను నిరంజనం శ్రోతనవటంవల్ల.

తెల్లగా వుంటుంది సన్నగా వుంటుంది. నల్లటి నొక్కులజుట్టు జడ మోకాళ్ళదాకా వస్తుంది, జడని ముందుకు లాక్కుంటే. ఎర్రచీర కట్టుకుని, చేతిలో కడవతో చెరువుకు వెళ్ళడు. వీధిపంపు దగ్గరకి వెళ్తుంది నీళ్ళు పట్టుకోడానికి. పంతులుగారికి భార్యలేదు. ఇంటిపనంతా చేస్తుంది. రాత్రి తీరికగా పడుకున్నప్పుడు, నిద్ర లాకముదు, నిరంజనం గురించి ఆలోచిస్తుంది. అంటే తన భవిష్యత్తు గురించి ఆలోచిస్తుంది.

నిరంజనం కూడా తన భవిష్యత్తు గురించి ఆలోచిస్తాడు. అంటే, భానుమతి గురించి ఆలోచిస్తాడు. నాకు చెప్తాడు. నవ్వుతాను. కోపం తెచ్చుకుంటాడు నవ్వి నందుకు. అయినా కాసేపాగి మళ్ళీ చెప్తాడు. నాకు అసూయ కలుగుతూండేది నిరంజనంమీద.

నేను బ్రహ్మచారిసేగాని అవిధంగా కలలు గనడానికి నాజీవితంలో అమ్మాయి లెవరూ తారసపడలేదు. నిరంజనం లాగా నేను చిన్నప్పటినుంచి భానుమతి లాంటి అమ్మాయితో కలిసి ఏ బడిలోనూ చదవలేదు. పెరిగి పెద్దయ్యే కొద్దీ ప్రేమ పెరగడానికి నాకు భానుమతిలాంటి—

అసలెలాంటి అమ్మాయి - స్థిరంగా నా జీవితంలో చోటుచేసుకోలేదు.

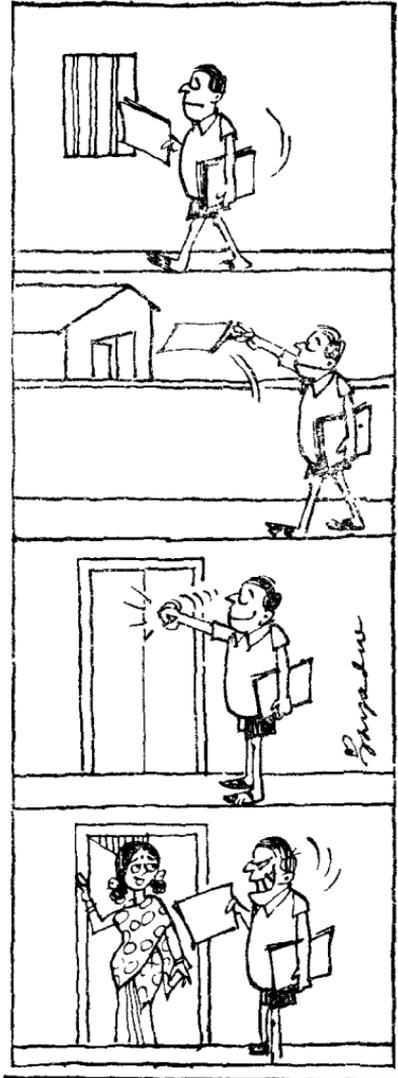
అందుకే నిరంజనం భవిష్యత్తుంటే నాకు ఆసక్తి. నిరంజనం నాన్నగారు అయిదారు నెలల క్రితం వచ్చారు ఓసారి మద్రాస్. ఏదో సినిమాలో చిన్న పాత్ర వేద్దామనే వుద్దేశంతోవచ్చి, మారుమ్లో బస చేసారు. వారం రోజులున్నారు.

ఆ వారం రోజుల్లో ఆయనంటే నాకున్న అభిప్రాయం తారుమారయింది. నాటకాల్లో వేషాలువేసి తిరిగే వాళ్ళవరూ నాకు పరిచయం లేదు అప్పటిదాకా. అందరూ ఆయనలా వుండకూడదనే నా ఆశ. అలాగే వుంటే, నాటకరంగం లోనివాళ్ళ మనసులు నాటకంలోని పాత్రల వరకే పవిత్రంగా వుంటాయి అనిపించింది.

ఆయన చాలాతంటాలుపడి సినిమాలో ఓ చిన్న వేషం వేసి, అతి తక్కువ రాబడితో తిరుగుప్రయాణం ఆయారు. మళ్ళీ ఎప్పుడయినా వేషం కట్టడానికి వస్తానని చెప్పి వెళ్ళారు.

అప్పుడు, ఆ వారంరోజుల్లో, నిరంజనం తన పెళ్ళి ప్రస్థావన తీసుకు రావడానికి నన్ను వాడుకున్నాడు. నిరంజనానికి త్వరలో వెళ్ళిచేయాలని తనూ అనుకుంటున్నానని చెప్పాడు నిరంజనం తండ్రి.

నిరంజనం అభిప్రాయం తెలుసుకోవడాని నేను హెచ్చరించాక భానుమతి

ఆ తండ్రి కొడుకుల సంభాషణలోకి వచ్చింది. ఆయన ముహూర్తాల కోసం పంచాంగాలు తిరిగేసి, త్వరలో ఏ సంగతీ వ్రాస్తాననిచెప్పి వెళ్ళాడు. నిరంజనం భవిష్యత్తులాంటి భానుమతి గురించి కలలు కనడం ఇంకా ఎక్కువ చేసాడు.

నా అనూయని మరి కాస్త పెంచాడు కూడా

భానుమతి గురించి ఆలోచనలు మరింత దగ్గరయాయి నాకు ఇంతకాలం కన్నెచెఱలోవుంది మాఘమాసంలో, నిరంజనం కౌగిల్లో తొలిసారిగా ఆ చెఱనుంచి బయటపడుతుంది

పల్లెటూళ్ళలోని ముగ్గులు వాళ్ళ భావాలు ఎనిమిదో క్లాసు రాకానే చదివిన వాళ్ళే పరిజ్ఞానం పొరల్లోంచి తొంగి చూసే ఆలోచనలు ఆశలు నేను కూడా నిరంజనం భవిష్యత్తు గురించి ఆలోచించడం ప్రారంభించాను, నాకు తెలియకుండానే

నిరంజనం నన్ను గాఢించి వుత్తరం వచ్చింది పంతులుగారితో మాట్లాడానని, భానుమతిని నిరంజనానికి ఇవ్వడానికి ఆయన వప్పుకొన్నారని మార్చి ఆరో తారీఖు రాత్రి ఏడుగంటల ఆరు నిముషాలకి ముహూర్తం నిశ్చయం అయినట్టూ పదిరోజులు సెంపుపెట్టి మార్చి ఒకటి కల్లా ఆక్కడ వుండాలని, చవకబట్టి శుభలేఖని మద్రాసులోనే ఆమ్మ వేయించుకుని చాలా చాలా వివరాలతో పెద్ద కవరు వచ్చింది

నిరంజనంకి తన జీవితంలో చెప్పలేనంత ఆనందాన్ని కలిగించిన వుత్తరం బహుశ అదే ప్రథమం అయివుండవచ్చని పించింది నాకు ఆనందంతో వెలిగిపోతున్న నిరంజనం మొహంమాస్తే నాకూ

సంతోషం వేసింది ఆ రాత్రి సవేరలోనే భోజనం మాకు నిరంజనం ఖర్చుతో తర్వాత రోజులు లెక్కపెట్టుకోవడం నిరంజనం వంతయింది తాడిమళ్ళలో తన వివాహంతో పంతులుగారి ఇంటి ముందున్న ఆవరణలో జరుగుతుందని రెండుమైళ్ళదూరంలో వున్న తమ వరి పొలంలో వున్న పెంకుటింట్లో మొదటి రాత్రి గడుస్తుందనీ మిగతా రెండు రాత్రులు పంతులుగారింట్లో జరుగుతాయని, భానుమతికి సిగ్గెక్కువనీ భయం కూడా ఎక్కువేననీ

నాకు సంతోషం వేసింది ఎక్కడో కొద్దిగా బాధకూడా వేసింది గుండెల్లో భానుమతి నిరంజనంది అయిపోతుందని కాదు నాకు అలాంటి అమ్మాయి సావాసం లేదనీ కాదు నాకు పెళ్ళవటం మరికొంత కాలండాకా దుర్లభం అని కూడా కాదు ఎందుకీ నాకే తెలియదు

నిరంజనం మద్రాసులో అప్పడే ఇల్లు వెదకడంకూడా ప్రారంభించాడు నేనూ సహాయంచేశాను డ్రిప్టికేన్లో బస్ స్టాప్ కి దగ్గరలో డెబ్బయి ఎనిమిది రూపాయలకి క్రొత్తగా పెళ్ళయిన వాళ్ళకి సరిపడే ఓ ముచ్చటయిన చక్కటి ఇంటికి అడ్వాన్సు ఇచ్చేశాడు ప్రిజవరి పద్దెనిమిదో తారీకు ఆ రాత్రి కూడా సవేరలోనే మాభోజనం నిరంజనం ఖర్చుతో

పెళ్ళి కుదిరాక, ఆ పెళ్ళి అయేదాకా

రోజులు ఎంత మధురంగా, తీయగా, హాయిగా గడుస్తాయో నాకు నిరంజనాన్ని చూస్తే తెల్సవచ్చింది. నా పెళ్ళికి లగ్నం పెట్టేటప్పుడు, వీరియినంత ఆలస్యంగా పెట్టించుకోవాలని నిర్ణయించుకొన్నాను అప్పుడే.

భానుమతికి వుత్తరాలు రాయడం కుదరదో, తెలియదో, ఇష్టంలేదో నాకు అంతుబట్టలేదు కాని, నా కాబోయే భార్య తప్పకుండా గ్రాడ్యువేట్ అయి వుంటుంది కాబట్టి, ముందలే వుత్తరాలు వ్రాసుకోవడం కూడా చేయాలని మరీ నిర్ణయం చేసుకొన్నాను.

శుభలేఖలు అచ్చువేయించి చాలా మందికి పోస్ట్ చేసాడు నిరంజనం. నేనే

చిరునామాలు వ్రాసాను అన్ని కవర్ల మీద, నా చేతివ్రాత బావుంటుంది కాబట్టి. కావాలని భానుమతికికూడా ఓ శుభలేఖ పోస్ట్ చేసాను తమాషాకి.

తండ్రి పంపిన లిస్ట్ పట్టుకుని, ఓ రోజు నాచేత సెలవు పెట్టించి, మద్రాస్ లో ఈవినింగ్ బజార్, బర్మా, చైనా బజార్లు, పాయిక్కోడై మొదలయిన చోట్లు తిరిగి అప్పదాలనుంచి బట్టలదాకా అన్నీ కొన్నాడు.

మర్నాడు వుదయమే నిరంజనం ప్రయాణం. ఆ రాత్రి మా భోజనం వుడ్ లాండ్స్ హోటల్ లో. నా ఖర్చు తోనే. రాత్రి చాలాసేపు సామాను స్వర్గటంలో నేనూ సహాయంచేశాను.

తను తిరిగి వచ్చేలోగా ఏమేం చేయాలో నాకు కొన్ని సూచనలు ఇచ్చాడు, అద్దెకు తీసుకున్న ఇంటిని గురించి.

ముహూర్తానికి ముందురోజు వస్తానని, రెండు రోజులుంటానని మాట తీసుకున్నాడు స్టేషన్ లో. ఆఖరిసారిగా మళ్ళీ నా ఆఖిందనలు తెలియజేసి, చేయివూపాను నిరంజనం కనబడేదాకా.

మార్చి నాలుగో తేదీన వెళ్ళామని ముందరే రిజర్వ్ చేయించుకున్నాను. నిరంజనం వెళ్ళాక గదిలో ఒంటరిగా వుంటే బోర్ గా వుంది. అది బోర్ కూడా కాదు. అలవాటయిన నిరంజనం లేక పోవటంవల్ల ఓ విధమయిన బెంగ, వెలితి.

ఇక నిరంజనం వుండదు గదిలో. తన ఇంట్లో భానుమతితో కాపురం చేస్తూ గడుపుతాడు. ఇన్నాళ్ళు నిరంజనం 'భవిష్యత్తు' అనకుంటున్నది తెండు మూడు రోజుల్లో 'వర్తమానం' అయిపోతోంది.

మరో రూంమేట్ ని వెదుక్కోవాలి. సాయంత్రాలు ఆఫీసునుంచి రూంకి ఇది వరలా తిరిగిరాకుండా, పాండీబజార్ లోనో, మాండ్ రోడ్ లోనో, సినిమా హాల్లోనో, స్నేహితుల ఇళ్లలోనో గడిపేస్తున్నాను.

రేపు ప్రయాణం అనగా, రాత్రి నిరంజనం తిరిగి వచ్చేసాడు:

నిరంజనం ముఖం వాడిపోయివుంది.

అంతేకాదు. మొహంనిండా, నిండుగా ఆ కళ్ళనిండా దిగులు, బెంగ, బాధ, భయం!!

బిత్తరపోయాను. నిరంజనం ఆకారణ రాకకి నాకు కారణం అంతుబట్టలేదు. తనకు మనసంతా చికాకుగా వుందనీ, దయచేసి మాట్లాడించవద్దనీ, పక్క పరుచుకుని పడుకున్నాడు నిరంజనం.

ఆ రాత్రి నిరంజనం నిద్దరపోలేదు. పక్క మీదే పొద్దుతూ గడిపాడు. విసి గించటం ఇష్టంలేక నేనూ ఏమీ ప్రశ్నించలేదు. కారణాలుమాత్రం నాలో నేనే వూహించాను చాలా రాత్రిదాకా.

కట్నందగ్గర పేచీ వచ్చివుంటుంది. భానుమతి నిరంజనం ఇదివరకు చూసిన విధంగా వుండి వుండదు. బహుశ ఏ మశూచో వచ్చి పాడయిపోయి వుంటుంది అనుకుంటున్నప్పుడు మాత్రం నా గుండెని ఎవరో నొక్కివట్టుకున్నట్టుగా అనిపించింది.

లేదా, భానుమతిని ఏ పామో కాదేసి వుండచ్చు, పల్లెటూరు కాబట్టి. భానుమతికి ఏదో జరిగివుంటుం దనిపించింది నిరంజనం బాధ చూస్తుంటే.

భానుమతికి నిరంజనం అంటే ఇష్టం లేక పెళ్ళికి ముందే ఎవరితోనయినా లేచిపోలేదుకదా? ఛ. అలా జరిగి వుండదు. ఇంకా ఇలా చాలా చాలా వెధవ ఆలోచనలతో గడిపాను నిద్ర పడ్డేదాకా.

రాత్రి నిద్రలేకపోవడంవల్ల ఆలస్యంగా లేచాను. నేను నిద్రలేచేసరికే, తలుపు దగ్గరగావేసి వెళ్ళిపోయాడు నిరంజనం. అవీసుకి ఆలస్యంగా వెళ్ళాను. ఆ రాత్రి హోటల్లో భోజనం అయాక తిరిగివచ్చాను గదికి.

నిరంజనం ఆన్నం వండుకుంటున్నాడు. కారణం అడిగాను. చాలాసేపు వెలుగుతున్న స్టవ్ వంక చూస్తూంది పోయాడు, నిశ్శబ్దంగా. నిరంజనాన్ని మళ్ళీ మాట్లాడించటం ఇష్టంలేక నేను మళ్ళీ ఆ ప్రసక్తి తీసుకు రాలేదు. తర్వాత చెప్పాడని తెలుసు నాకు.

నిరంజనం రెండు రోజుల తర్వాత చెప్పాడు, తను పెళ్ళిచేసుకోకుండా హఠాత్తుగా రావడానికి కారణం. భానుమతిని పెళ్ళిచేసుకోవడం ఇక ఏ మాత్రం మనస్కరించక.

భానుమతిని పూర్వం వెళ్ళాక చూడనే లేదు నిరంజనం. కనబడలేదు. కాని భానుమతి చెల్లెలు వచ్చి చెప్పింది నిరంజనానికి, తన అక్కయ్య రహస్యంగా చెప్పిపంపిన సంగతి. తాడిమళ్ళలాంటి పల్లెటూరిలో పుట్టిపెరిగిన భానుమతికి వుత్తరం రాసే ధైర్యంలేదు. మద్రాస్ లాంటి పట్టణాల్లో పెరిగితే ఏమయ్యేదో చెప్పలేనుకాని, ఆ పల్లెటూరిలో తులసి చెట్టుమధ్య పెరగడంవల్ల సెంటిమెంట్

గాఢంగా వుండివుంటుంది. అందుకే చెల్లెలుచేత రహస్యంగా కబురు పంపి నిరంజనానికి తెలియచేసింది జరిగింది.

నిరంజనం నాకా సంగతి చెప్పినప్పుడు ఆ గదంతా గిద్రున తిరిగినట్టు నా గుండె కొట్టుకోవడం హఠాత్తుగా ఆగి పోయినట్టు అనిపించింది నాకు.

ఈ లోకంలో నిరంజనం నాన్నగారి లాంటి హాళుకూడా వుంటారా అనిపించింది. నాలుగయిదు నెలల క్రితం ఓ సాయింత్రం భానుమతిని, నిరంజనం నాన్న తమ పొలంలోని పెంకుటిట్లో బలవంతంగా ఆవేశంలో...

తనని నాశనంచేసిన వ్యక్తి కొడుకుని పెళ్ళాడి, మామగారి దుర్మార్గం గురించి భర్తకి చెప్పకుండా జీవితాంతం కుమిలి పోవడంకన్నా ఇదే మంచిమార్గమేమో? అందుకే ముందరే తెలియచేసేసింది భానుమతి

భానుమతి ఇప్పుడు నిరంజనానికి తల్లితో సమానం. అందుకే అనుకుంటాను, నిరంజనం జీవితం చాలాకాలం పెళ్ళిలేకుండా భాళిగా గడిచింది. ఆ భాళి తర్వాత భర్తీ అయింది కాని, భానుమతి గురించిన సంభాషణ మామధ్య ఎప్పుడూ జరగలేదు ఆ తర్వాత.

అందుకే ఇప్పుడు పంతులుగారమ్మాయి ఎక్కడుండో, ఎలా వుందో నాకు తెలియదు.